

Aspecten die bepalend zijn bij de keuze voor een ondernemingsvorm

- [Aansprakelijkheid en risicobeperking](#)
- [Kapitaal](#)
- [Samenwerking](#)
- [Belastingen en sociale verzekeringen](#)
- [Meer informatie](#)

Bij de keuze voor een ondernemingsvorm spelen de aspecten aansprakelijkheid en het beperken van financiële risico's, beschikking over kapitaal, vorm van samenwerking, belastingen en sociale zekerheid een hoofdrol.

Aansprakelijkheid en risicobeperking

De wens al dan niet de financiële aansprakelijkheid te beperken is erg belangrijk bij de keuze voor een ondernemingsvorm. Je beperkt het risico als je juridisch een scheiding aanbrengt tussen het vermogen (geld en bezittingen) van de onderneming en dat van de daarbij betrokken mensen. Zo vermijd je dat bij het niet kunnen nakomen door de onderneming van verplichtingen, de betrokkenen met hun privévermogen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Stel: twee mensen willen een productiebedrijfje oprichten. Eén van hen heeft een eigen huis, de ander woont in een huurhuis. In dat geval lopen de zakenpartners een ongelijk risico, wanneer ze persoonlijk aansprakelijk gesteld zouden worden. Om dat te voorkomen is het verstandig de activiteiten onder te brengen in een rechtspersoon.

Voor subsidiegevers is aansprakelijkheid ook een reden om te verlangen dat de aanvraagindiener een rechtspersoon is. De subsidiegever wil voorkomen dat bij een financieel debacle mensen privé in financiële problemen raken (belangrijker is overigens de wens van de subsidiegever dat het subsidiegeld niet alleen wordt beheerd door de belanghebbende, maar dat er toezicht is van meerderen.) De overheid verstrekt subsidie voor een tekort en niet om winst mogelijk te maken of die te verhogen. Dat is vaak een extra reden voor een subsidiegever om wel aan een stichting en niet aan een bv subsidie te geven, hoewel beide vormen rechtspersonen zijn waar de privé-aansprakelijkheid uitgesloten is. Zo zie je dat bijvoorbeeld musea de stichtingsvorm kiezen, maar dat voor de horeca en souvenirverkoop binnen het museum, een afzonderlijke bv wordt opgericht.

Je kunt je privé-aansprakelijkheid ook met een verzekering of algemene voorwaarden beperken of uitsluiten: In de eerste plaats kun je een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afsluiten voor schade die jij wellicht ooit met je werkzaamheden veroorzaakt. De verzekering kan zich ook uitstrekken tot schade door werkzaamheden van mensen van wie jij gebruik maakt: vrijwilligers, werknemers, e.d. Met algemene voorwaarden kun je naar derden bedingen dat je niet of beperkt aansprakelijk bent voor schade die je veroorzaakt in het kader van je werkzaamheden. Bijvoorbeeld tot een bepaald bedrag (je honorarium). Of tot het bedrag dat de verzekering uitkeert.

Schade veroorzaakt door opzet of bewuste roekeloosheid van jouw kant is uiteraard nooit te verzekeren of uit te sluiten met algemene voorwaarden.

Om aansprakelijkheid te beperken kun je deze manieren ook combineren: je richt een rechtspersoon op, je sluit verzekeringen af ten behoeve van de rechtspersoon, en je zorgt dat de rechtspersoon algemene voorwaarden heeft ter beperking van aansprakelijkheid. Juridisch en fiscaal advies is hierbij zeer aan te raden!

Kapitaal

Een tweede aspect bij het bepalen van de geschikte ondernemingsvorm is de inbreng en het eigendom van kapitaal. Als je kiest voor een rechtspersoon dan wordt het opgebouwde kapitaal eigendom van die rechtspersoon. Je kan dat niet zomaar privé opnemen. Het vermogen (geld, bezittingen) is dus NIET van jou. Dat geldt zowel voor de eventuele winst die je maakt als voor het vermogen dat overblijft bij het opheffen van de rechtspersoon.

Een bekende klacht die vaak wordt gehoord bij werknemers (en ook bij kunstenaars die in dienst zijn van een rechtspersoon) is: "Ik heb alles gegeven en wat krijg ik ervoor terug? Ze hebben zich verrijkt ten koste van mij."

Dat is nu precies het verschil tussen het zijn van werknemer of ondernemer binnen de juridische vorm van de rechtspersoon (kapitaal gescheiden) aan de ene kant, en het zijn van ondernemer met een eigen zaak of een samenwerkingsvorm die geen rechtspersoonlijkheid heeft. Wanneer het kapitaal niet gescheiden is, zie je de lusten en lasten ook in het kapitaal terug: het verlies is voor jou, de winst ook. Wanneer het kapitaal gescheiden is, dan zijn de financiële lusten en lasten niet voor jou. Je bent beschermd tegen die risico's; maar je profiteert ook niet rechtstreeks van de winst. Als werknemer geef je je arbeid, niet je kapitaal: als kunstenaar in dienstverband is dat vaak je creativiteit, niet je eventuele kapitaal.

Als er externe financiering nodig is, dan stelt een bank soms als eis dat de betrokken mensen zelf ook geld inbrengen, omdat ze daarmee laten zien vertrouwen te hebben in de onderneming. In banktermen wordt dit het inbrengen van risicodragend vermogen genoemd. Dit gaat vaak samen met de keuze voor een ondernemingsvorm, waarbij de betrokkenen ook privé aansprakelijk kunnen worden gesteld. Of de bank leent alleen geld op voorwaarde dat de betrokken partijen zelf ook tot een bepaald bedrag privé aansprakelijk zijn.

Samenwerking

Als je met meerdere mensen gezamenlijk een onderneming opzet, moet je bepalen hoe je de onderlinge samenwerking wilt regelen. Je kunt bijvoorbeeld in uitgewerkte statuten of in een contract aangeven hoe er samengewerkt moet worden, hoe de beslissingsprocedures lopen en hoe de taakverdeling in elkaar steekt. Wat in ieder geval geregeld moet worden, is de procedure bij conflict en bij beëindiging van de samenwerking. Het is dan immers van belang terug te kunnen vallen op regels die gemaakt zijn toen alles nog pais en vree was.

In de samenwerkingsafspraken worden ook de onderlinge gezagsverhouding en de besluitvormingsprocedures geregeld. Bij een stichting bijvoorbeeld kunnen de leden van een theatergroep met z'n allen in loondienst treden. De onderlinge verhouding tussen de werknemers kan dan wel gelijk zijn, maar het bestuur van de stichting heeft de formele bevoegdheid om, uiteraard binnen de wettelijke regels, één of meer werknemers te ontslaan. Met andere woorden, binnen de ondernemingsvorm van een stichting is er een gezagsverhouding tussen bestuur en medewerkers.

Overigens verdient het aanbeveling om eventuele samenwerkingsafspraken niet al te gedetailleerd vast te leggen. De ervaring leert namelijk dat de beste vorm van samenwerking en besluitvorming pas blijkt uit het (samen-)werken in de praktijk.

Belasting en sociale zekerheid

De keuze voor een ondernemingsvorm heeft ook consequenties voor belastingen en sociale zekerheid. Natuurlijke personen vallen voor hun winst onder de inkomstenbelasting en kunnen aanspraak maken op bepaalde belastingvoordelen, zoals de zelfstandigenaftrek.

Ook voor de omzetbelasting is er voor hen mogelijk belastingvoordeel via de zogenoemde Kleine Ondernemersregeling. Rechtspersonen vallen onder de vennootschapsbelasting. Werknemers die

bij die rechtspersoon in dienst zijn vallen onder de loonbelasting. Welke ondernemingsvorm fiscaal het meest aantrekkelijk is, hangt o.a. af van de hoogte van de winst.

Wat de sociale verzekeringen betreft, maakt het met name veel uit of de ondernemer een zelfstandige is of een werknemer. Bedenk daarbij dat de directeur van bijvoorbeeld een stichting, ook werknemer is van deze rechtspersoon. De werknemer is voor een aantal zaken verplicht verzekerd. Dan gaat het om WW, de WIA en verder de verplichting van de werkgever om gedurende het eerste jaar van ziekte de werknemer het salaris door te betalen. Iedereen van 18 jaar en ouder is verplicht om zelf een zorgverzekering af te sluiten.

Als zelfstandig ondernemer/freelancer ben je niet automatisch verzekerd voor inkomensverlies bij ziekte, arbeidsongeschiktheid of gebrek aan opdrachten. Hiervoor kun je je wel verzekeren. Ook voor pensioenopbouw moet je zelf zorgen.

Meer informatie

Kijk op BeroepKunstenaar.nl voor verdere informatie over ondernemingsvormen, recht en contracten en inkomen en belasting.